

Står tannhelseutdanningene ved et veiskille?

Det er stor oppmerksomhet om tannhelsetilbudet til befolkningen om dagen. SSB rapporterer et stadig økende antall som sier de ikke har råd til tannbehandling. Politikere i de fleste partier diskuterer den fremtidige innretningen på fremtidens tannhelse. Ernæringsutviklingen i befolkningen er en utfordrer for den gode munnhelse vi har hatt i Norge i mange år. Kunnskapen om mulige årsakssammenhenger mellom munnhelse-sykdom og generell sykdom og sykdomsbehandling er økende. De unge tar råd fra påvirkere og synsere, og vi har en økende andel av friske og syke eldre med tenner, og behovet for bedre tilrettelagte helsetjenester er stadig økende. Økonomien og verdensbildet er urolig, flyktningstrømmen er økende, og mye tyder på at munnhelse, også i Norge, vil forverres som en direkte og indirekte følge av disse faktorene.

Midt oppe i disse urolige tider skal utdanningsstedene våre lykkes i å utdanne nye tannleger, tannpleiere og tannteknikere. Det stiller store krav til utdanningsstedene. Jeg tillater meg å sitere fra *forskrift om nasjonal retningslinje for tannlegeutdanning* som sier at «hovedformålet er å utdanne kandidater som yter helsehjelp av høy kvalitet for å opprettholde oral helse og som kan arbeide i kliniske stillinger i tannhelsetjenesten. Kandidatene skal kunne utøve yrket på en forsvarlig, reflektert og omsorgsfull måte. Tannlegerollen krever høy grad av selvstendighet, integritet, samarbeidsevne og etisk standard.» Forskriften fortsetter med å definere kunnskapsnivå og ferdighetsnivå som er svært omfattende, og som krever betydelig forskningsaktivitet som er relevant for den utdanningen de er satt til å forvalte på vegne av befolkningen. Dette er en stor og krevende oppgave.

Utfordringene ved universitetene er store og varierte. Det er en stor utfordring å rekruttere og beholde vitenskapelig og ikke-vitenskapelig personell i et marked hvor universitetene skal konkurrere med privat og øvrig offentlig sektor. Det er en stor utfordring å konkurrere med større helseaktører om finansiering av forskning, og det er en stor utfordring å sikre studentene tilgang til nok pasienter som er egnet til å la seg behandle i en undervisningssituasjon. I tillegg er det en utfordring at lån- og stipendordningen til studenter ikke er nok til at studentene kan studere etter lange dager med pre-klinisk og klinisk undervisning. I stedet må de jobbe

Foto: Kristin Alnæs.

Midt oppe i disse urolige tider skal utdanningsstedene våre lykkes i å utdanne nye tannleger, tannpleiere og tannteknikere. Det stiller store krav til utdanningsstedene.

for å kunne dekke de daglige utgiftene i de relativt kostbare studentbyene. NTF og Akademikerne arbeider nå for å regulere studiestøtten til 1,5 G (grunnbeløpet i Folketrygden). Dette vil hjelpe noe, men det vil også være behov for å se på differensiert studiestøtte relatert til studiebelastningen på de enkelte studiene.

Da jeg var leder for studentutvalget, advarte jeg om å satse for tungt på pasientregnskapet ved utdanningsstedene. Jeg tenkte at dette kunne bli en mulighet for et økonomisk presset universitet til å se muligheter til å redusere fakultetets budsjett ved å heve prisene på studentbehandlingen. Nå tenker jeg at dette bare er et symptom på en manglende forståelse for kostnadsnivået for en tannlegeutdanning, og kanskje en manglende vilje ved universitetene til i større grad å differensiere budsjettene mellom de forskjellige fakultetene/instituttene? Overordnet er det en stor utfordring at helseutdanning ligger under Kunnskapsdepartementet, mens spesialistutdanning og klinisk virksomhet ligger under Helse- og omsorgsdepartementet. Det er grunn til å etterspørre større samhandling mellom disse to.

Jeg er etter hvert kjent for å snakke mye om beredskap, og det er umulig å unngå det her også. Europa har mangel på tannleger og trenger å øke egenproduksjonen av disse. Det kan påvirke Norge i stor grad, da vi i fremtiden må utdanne våre egne tannleger i svært stor grad. Hvis vi skal få til dette må utdanningsstedene prioriteres gjennom betydelig økt finansiering til forskning og utdanning. Utdanningsstedene må vurdere andre tilgjengelige pasientgrupper til studentundervisning, og pasientkostnadene ved studentklinikken må senkes betraktelig. Det vil innebære økt konkurranse mot privat sektor og deler av det offentlige, som kanskje i større grad må se at fremtidsfundamentet for deres egen virksomhet ligger i at vi utdanner nok tannleger med god nok kvalitet. Hvis vi skal få til en god fremtidig tannhelsetjeneste, offentlig og privat, så må det starte med universitetene. Det er vårt felles ansvar.

Jeg håper noen av dere etter å ha lest dette vil kaste dere inn i en debatt på Tidendes side. Jeg sitter ikke med alle løsninger, men jeg vet at dette må vi diskutere, og vi må løfte det sammen. Situasjonen ved universitetene angår oss alle. Takk til alle dere som jobber der! Kjør debatt!

Hening Olsen-Bergem
President i NTF